

Något om äktenskapet

Tillägg till artikeln om sjätte budet

Vi hava i föregående artikel sett själva grunden och ursprunget till äktenskapet, nämligen att det var den store Gudens egen stiftelse och förordning vid människans skapelse; vi vilja nu se, huru även Herren Kristus i nya testamentet förklarar och stadfäst sin Faders förordning, och vi skola därunder varsebliva de stora huvudvillkoren för ett kristligt och lyckligt äktenskap. Med äktenskapet är icke att leka eller att sväva hit och dit med sina tankar därom, efter som det faller oss själva in, eller efter som någon annan människa behagar tänka och tala därom; ty frukterna av dessa lösa och obestämda tankar om äktenskapet äro alltför bittra. Om de icke alltid visa sig i en hel äktenskapsskillnad eller äktenskapsbrott, så visa de sig i den förstörda äktasällheten, i de tysta, frätande kvalen, i ett, som man plägar säga, »husligt helvete» för hela livstiden, där i stället trevnad och frid borde råda.

- De, som ingen erfarenhet äga härav, som antingen icke ännu varit i äktenskapet, eller ock ännu äga lyckan av en ostörd äktasällhet, veta intet om behovet av ett fast skådande på Herrens ord. därom, men andra finnas, som väl känna behovet därav. Och när man rätt undersöker och skådar in i alla missförhållanden i avseende på äktenskapet, så finner man, att det egentligen är en och samma grundorsak till dem alla, nämligen den, att man *förgäter Gud och hans ord*, eller icke ser på *Herren Gud* uti äktenskapet.

Vi tala icke blott om de ogudaktiga; nej, i mer och mindre mån sker det även ibland dem, som i frågan om själens salighet icke glömma Gud och hans ord; blott när det gäller deras äktenskap, förgäta de att se på honom. Och när det så tillgår, är det icke underligt, att ofria, missnöje, kval och förbannelse intaga äktasällhetens rum. »Då Herren Kristus i Matt. 5 kap. talar över sjätte budet, så tillägger han: »Det är sagt: Vilken som skiljer sin hustru ifrån sig, han giver henne skiljebrev. Men jag säger eder: Vilken som skiljer sin hustru ifrån sig, utom för hors skull, han kommer henne till att göra hor; och vilken som tager en frånskild till hustru, han gör hor.» Här äro orden tydliga och bestämda. Vi anmärka nämligen endast det förhållandet, att Herren Kristus uttryckligen förklarar, att det finnes ingen omständighet, för vilken ett äktenskap må upplösas, enligt Guds förordnande, mer än en enda, nämligen *hor*.

Uti Matt. 19 kap. talar Kristus också härom, och då var det rent av den egentliga frågan, huruvida äktenskapet kunde för någon annan omständighet upplösas. »Fariséerna gingo fram till Jesus, frestande honom, och sade: Är det lovligt för en man att skilja sin hustru från sig *för vilken orsak som helst?* Men han svarade och sade till dem: Haven I icke läst, att den, som skapade människorna från begynnelsen, skapade dem man och kvinna och sade: Fördenskull skall en man övergiva sin fader och sin moder och hålla sig till sin hustru; och de tu skola varda ett kött. Så äro de icke mer tu, utan ett kött. *Vad således Gud har sammanfogat, må människan icke åtskilja.*

Då sade de till honom: Varför bjöd då Moses, att man skulle giva skiljebrev och skilja henne från sig? Han sade till dem: För edert hjärtas hårdhets skull tillstodde Moses eder att skilja edra hustrur från eder; men från begynnelsen var det icke så. Men jag säger eder: Vilken som skiljer sin hustru från sig, *utom för hors skull*, och gifter sig med en annan, han gör hor; och den som tager en frånskild till hustru, han gör hor.»

Av detta ställe se vi, att Herren Kristus om den av Moses tillåtna äktenskapsskillnaden talar blott såsom om *ett av tvenne onda ting*, men icke såsom om något i sig självt riktigt; han säger: »För edert hjärtas hårdhets skull» tillstodde Moses äktenskapsskillnad, d. v. s. när eder ondska var så stor, att intet äktaliv var möjligt; *men från begynnelsen var det icke så*, d. ä. icke är det enligt med Faderns vilja. Och på frågan, om äktenskapsskillnad rätteligen kunde ske »för vilken orsak som helst», svarar Kristus bestämt nej och upprepar ideligt den enda giltiga orsaken, nämligen *- för hors skull*.

När vi betänka, att Kristus talar detta mitt ibland ett ogudaktigt folk, som säkert icke vid äktenskapets ingående var mycket nogräknat, om allt därvid gick rätt till, såsom om kärleken var den rätta, om makarna voro av samma sinne o. dyl., så märka vi väl, att han icke grundat äktenskapets giltighet på sådana tillfälliga omständigheter, utan dömer om varje äktenskap, att det för Gud gäller såsom

oupplösligt, så länge icke hor skett. Må därför var och en vakta sig för dessa lösa och falska meningar, att äktenskapets verklighet och gällande kraft skall bero av sådana omständigheter, som t. ex. huru äktenskapet var börjat, eller om makarna äro av samma sinne o. dyl. Vi skola väl skilja emellan *äkta förbundet och äktasällheten* - på samma sätt som man måste skilja mellan ett sakrament och dess värdiga åtnjutande.

Likasom själva *dopet* var riktigt, även då trollkarlen döptes, ehuru hans »hjärta icke var rätt inför Gud», och han därför icke åtnjöt dess välsignelse (Apg. 8: 13, 23), och likasom *nattvarden* är riktig, fastän ovärdiga gäster anamma den, sig till förbannelse; så är ock *äkta förbundet* riktigt och gällande, fastän ovärdiga personer inträtt däruti och nu leva illa, sig till förbannelse. Endast »för hors skull» kan det rätteligen upplösas. Således, evad det tillgått bättre eller sämre med ditt äktenskaps ingående, och evad du fått din maka mera till hjälp och tröst, eller mera till tuktan, är det likväl en Guds gärning, att du blev förenad med henne.

Tänkom dock åter på förhållandet, när Kristus talade detta. Hela judafolket låg nedsänkt i allt slags synd och köttslighet, penningkärlek och alla lustar - av huru många orena bevekelsegrunder måste icke äktenskapen där hava ingåtts! Och likväl säger Kristus om alla deras äktaförbund, att *Gud hade sammanfogat dem* - »vad Gud har sammanfogat», sade han, »må människan icke åtskilja». Och då fariséerna frågade honom, om äktenskapet kunde för vilken orsak som helst upplösas, svarade han icke så: Låt mig först höra, huru det tillgått vid äktenskapets ingående - eller huru det är med makarnas andliga sinne och förstånd, på sådana omständigheter beror det - nej, icke ett ord av sådan betydelse; utan *endast »för hors skull»*, sade Herren.

Om nu icke denna enda giltiga orsak för äktenskapets upplösning förefinnes, då säger Herren, att ditt äktenskap så gäller inför Gud, att, om du övergiver din maka, du därmed gör hor och kommer henne att göra hor -- att huru helst det eljest må vara mellan dig och din maka, Herren Gud dock ser eder såsom makar och vill, att I skolen såsom sådana älska varandra, ja, att *Gud själv har sammanfogat eder, såsom Kristus sade, och att I ären icke tu, utan ett kött*.

Ändamålet, varför vi talat härom, är icke egentligen att undervisa om äktenskapsskillnad^{*1}, utan snarare för en annan viktig lärdom, som härav följer. Även där aldrig den minsta tanke om äktenskapsskillnad uppstått, går mången i saknad av det allra viktigaste stödet för det tålmod och den kärlek, som i äktenskapet äro nödiga, nämligen den dyrbara vissheten, att *Herren Gud* har gjort det, att »Gud har sammanfogat» mig med denna maka och velat, att jag skulle hava det sålunda.

Om jag blott är djupt övertygad, att Herren Gud ser på mitt äktenskap såsom av honom själv gjort, så kan ingenting vara ett kraftigare medel emot djävulens frestelse till missnöje och andra avvikelser ifrån den kärlek, man är skyldig sin maka. Om jag blott kan beständigt se och fasthålla, att min maka är mig *av Gud* given, att *Herren Gud »sammanfogat» oss* och vill, att jag skall älska och hålla mig till denna, så finnes ingen kraftigare tröst vid alla frestelser inom äktenskapet. Det är detta, som heter att *se på Gud i sitt äktenskap*. Och detta skall omsider bliva väl behövt - så många och svåra kunna frestelserna bliva, huru otroligt det än förefaller dem, som ännu stå i den första varma äktakärleken.

Äro de levande kristna, så att deras kärlek har sin rot i den eviga livskällan, då kunna väl alla de sår, den erhåller, ännu alltid botas; ty den Allsmäktige är när dem, och han rår över alla onda makter. Och dessutom, där makarna hava det andliga livets oemotståndliga behov att dagligen nalkas sin Gud, där måste alltid inför hans ansikte allting rättas och botas; ty det blir för samvetet en tvingande nödvändighet, emedan ett missförhållande med maken alltid utestänger mig ifrån böneumgänget med min Gud; ty om jag blott vill bedja ett »Fader vår! förlåt oss våra skulder», så möter jag ju de orden: »såsom ock vi förlåta» - och då måste jag först förlika mig med min maka; ty annars svarar mig Herren: »Gå först bort och förlik dig med din maka; du skall icke låta solen gå ned över din vrede» o. s. v. Således måste det visserligen alltid bliva väl, där makarna äro levande kristna; men icke utan en hård kamp, när de rätta frestelserna komma.

Ty vi skola icke förgäta, vilken förskräcklig förföljelse av fienden de måste lida, som hava utgått ifrån hans rike och vandra till himmelen.. Då de otrogna äro de hus, som den starke »bevarar med frid», använder han däremot all sin makt på de trognas anfäktande. Och uti äktenskapet har han dubbelt flera punkter att anfälla, än hos en ensam människa. Därför är de kristnas äktenskap ofta utsatt för så svåra

frestelser, att de med alla kristendomens hjälpmedel stundom äro nära att se allt förstört och endast önska sig döden. Vi vilja blott erinra om några mera vanliga frestelser. Under den första äktakärlekens lyckliga tid får man vanligen och helt oförmärkt den föreställningen, att maken skall vara alldeles förträfflig och utan något fel - och att detta är äktasällhetens villkor.

Men efter någon tid framträder hos den ena maken någon viss medfödd och aldrig helt utplånlig oart, som är mycket vidrig och retande för den andra maken, vilken senare kanske på samma gång har ett mycket grannliga, otåligt och retligt lynne. Nu kommer Guds ord emellan och fordrar, att du icke blott skall fördraga din makes vidriga fel, utan ock med kärlek och mild ande, med hjärtlig lust och trevnad älska och umgås med honom, och detta icke en månad eller ett år, utan genom hela livet. När nu det retande felet, genom dess beständiga återkommande, likasom nöter på samma punkt i den andra makens tålmod - o, vilka bittra inre strider, vilken oändlig hjärtekamp nu härav kan uppkomma!

- Men detta är ännu en mänsklig frestelse. Mycket svårare frestelser kunna ännu inträffa. Såsom t. ex. då också djävulen samtidigt framställer för den ena maken en annan person, som skall vara oändligt mycket älskvärdare, och inskjuter en så beskaffad kärlek till denna, att den är ägnad att utsläcka kärleken till maken. Jämte naturens gamla art att alltid ledsna vid vad man har och åtrå något annat, är nu själva djävulen verksam att gjuta idel olja på den främmande elden, under det han beständigt kastar isvatten över kärleken till maken och målar där allting svart. Detta är en rätt djävulsanfäktning.

Hos en annan inskjuter han blott oändliga *misstankar* mot makens kärlek, vilket sker antingen med någon given anledning eller ock alldeles utan någon sådan; ty för djävulen är det senare lika lätt, och under frestelsetiderna förvändes synen så, att man kan svärja på sanningen av sin syn. Tänk, när nu sådant inträffar mellan makar av ett ömt, kristligt sinne, hos vilket även det minsta ord bestraffas av ordet och Anden, och djävulen härtill lägger sina glödande skott - vilka helvetiska anfäktelser, vilken obeskrivlig hjärtenöd här uppkommer! - Sådant visste den gamle läraren, som säger, att »en kristen, som har mycket av starkhet och mod och icke vet, vad hjärtenöd, anfäktning och svaghet vill säga, begive sig blott i äktenskap, så skall han väl lära det».

Om många oerfarna människor visste sådant, skulle de sannerligen icke så lättsinnigt och egenvilligt önska sig något visst i denna fråga, utan med mera sanning och allvar, än vanligt är, ropa inför sitt livs Gud: »Fader, jag vill intet, jag vill intet, var mig du blott nådig och giv mig just vad du behagar!» Men många, som i denna fråga bruka de orden, skrymta och ljuga så på sitt hjärta, då de nämligen likväl fortfara att hysa egna önsknings, att Gud också därför måste straffa dem. De många olyckliga äktenskapen, det oerhörda lidande, man i synnerhet inom äktenskapet får se - och detta ett lidande för livstid, då likväl ingen människa tänkte sådant vid inträdet däri - allt detta borde dock lära dig besinna, att vi här måste vörda Herren; att denna viktiga livstidsfråga måste få vara i Guds hand; att om Gud har ämnat dig till äktenskapet, så kommer du ock därtill, även om du aldrig tänkt därpå; att om Gud icke ämnat dig för äktenskapet, utan givit dig någon annan obemärkt kallelse, så är ingenting för dig bättre; och vidare, att om *Herren Gud* givit dig en make, då är det lyckligt, huru helst det synes dig, men om icke *han*, utan *du* skall välja, det alltid måste vara olyckligt eller åtminstone till tuktan. Här fordras att verkliga tro på Guds närvaro och försorg.

Tror du verkligt, att det finnes en Gud, som regerar även här nere på jorden och kan göra allt vad han vill? Därpå beror din frid och din levnadsvishet. Lyft upp dina ögon och se omkring dig! Vem har skapat stjärnorna? Vem har skapat dig och alla människor? Vem har skapat dessa träden och djuren? Vem sköter alla fåglarna och giver dem deras mat? Tror du icke vad Kristus därom sade i Matt. 6: 26-34, så tro icke heller ett enda ord av hans mun. Så sant Kristus är Gud och den eviga sanningen, så sant är ock det, att Herren Gud så nära och noga sörjer för varje varelse på jorden, att icke ens en fågel faller till jorden hans vilja förutan, att han »räknat alla våra huvudhår» och »uppskrivit alla våra dagar i sin bok, förr än någon av dem hade kommit». Men om han så sörjer för våra minsta angelägenheter, skulle Han icke då hava sörjt för något så viktigt, som *hela din väg genom livet*? Särskilt härom läser skriften, icke blott att Gud själv för Adam skapade och framställde hans Eva, utan även att »hus och gods fås i arv av fäderna, *men en Herrens gåva är en förståndig hustru*». Du säger: Visst tror jag på Guds försorg, men så och så illa går det mig. Detta heter icke att tro på Guds försorg. Trodde du rätt därpå, så skulle du ingen klagan hysa och »ingen omsorg hava», utan med full mening säga: »min hulde och mäktige Fader sörjer för allt, som rör mig» - och så skulle du såsom ett menlöst barn blott för var dag göra din kallelse verk och veta, att du nödvändigt skall få vad Gud ämnat dig, så sant

Kristus icke ljuger, som har sagt: *På eder äro till och gned alla huvudhåren räknade.*

En äldre kristen har yttrat: »Om förnuftet och den fria viljan hjälpa i rent världsliga göromål, såsom till att bygga hus, plantera, plöja, så vet jag däremot två viktiga verk på jorden, däri de intet förstå, nämligen till *den nya födelsen* och till ett *lyckligt äktenskap*.» Ja, sannerligen, vid dessa verk komma förnuftet och den fria viljan på skam. Ty här kastas den arma människan av väldiga stormar såsom en spån i på vattnet. Här blir ögat och förnuftet blint - icke blott så, som man säger om kärleken, att den är »blind och faller lika lätt på grodan som på purpurmanteln», utan även däri, att om jag ock har den sundaste besinning vid valet av maka, så ser jag ju icke, vad som i morgon kan ske med denna --- en ängel kan förvandlas till en djävul, en Jesu lärjunge till en Judas, hälsan kan förvandlas till beständig sjukdom, det klara förståndet till vansinne. Och här är **en** punkt, som likväl borde vara mäktig att hejda många oroliga och självverksamma sinnen och kasta dem i stilla bön ned för den mäktige Faderns fötter, nämligen att om du icke undergivet vill se honom i händerna efter allt, synnerligen efter en livstidsgåva, så gå, gör, vad dig lyster, men vet, att Gud kan på tusende sätt finna dig och göra ditt tillämnade paradiset till ett helvete.

Då häremot, om du häruti är uppriktig, så att du blott bidar efter din himmelske Faders vilja, så skall lian på det huldaste sätt sörja för dig och skicka dig blott vad bäst är. Men då kan det väl hända att han skall så pröva din tro och undergivenhet, att din gamla människa skall undra, om han icke alldeles förgätit dig, då han t. ex. låter det oupphörligt gå emot ditt naturliga hjärtas önsknings. Men en gång skall han efter någon mörk ångestnatt uppenbara dig sin vishets och trohets tankar och säga dig: »Med denna dina prövningars väg har jag blott velat bespara dig en mycket svårare väg genom livet. Och lider du med min nåd, då har du en rik skörd därav (Ebr. 12: 11; 2 Kor. 4: 17); jag räknar dina tårar och samlar dem i min lägel och tänker på det goda, jag vill göra dig.» Ja, sannerligen, till slut skall du se, att det bittraste, du haft att kvida över, varit någon så särskild Guds nåd och trohet emot dig, att du i tid och evighet icke nog kan beprisa densamma.

Se, detta var nu det första och viktigaste för ett Lyckligt äktenskap, nämligen att man blott ser på sin himmelske Fader och utbeder sig hans nådiga ledning. Men redan detta förutsätter ett kristligt sinne och ett uppriktigt aktgivande på allt Guds ord. Och detta är i sanning det väsentligaste, för att kunna lyckligt genomgå alla de prövningar och frestelser, som tillhöra äkta ståndet. Såsom redan är antytt, så har detta stånd särskilda frestelser med sig; men en levande kristen har ock tillgång till oändliga krafter, nämligen själva »Guds starkhets makt». Vad som annars för blotta naturen är omöjligt att övervinna, därtill har en kristen först Gud själv och sedan alla nådens krafter och medel att anlita. Märk här: äktenskapet mellan tvenne levande kristna har hela Guds nåderike till hjälp för sitt vidmakthållande, med alla detta rikets kraftmedel: Ordet, bönen, sakramentet, den Helige Andes hugsvalelse och den Allsmäktiges kraft. Ut i äktenskapet skall man få märka, att »gudaktigheten är nyttig till allt och har löfte om detta livet och om det tillkommande.» Och därmed hava vi nu nämnt det stora huvudvillkoret för en fortfarande äktasällhet, nämligen en sann och levande *gudaktighet*, ett *gudomligt liv i hjärtat*, som icke kan leva utan Kristus och den dagliga näringen vid nådstolen. Då botas allting, då helgas hela livet, då måste allting rättas efter Guds ord, och själva det onda och bedrövliga måste tjäna till vårt bästa.

Till denna sanna gudaktighet måste förnämligast höra, att *Gud, Guds ord, Guds vilja och välbehag* står för själen såsom det högsta, käraste och avgörande rättesnöret. Men vilket väsentligt medel mot alla djävulens och köttets frestelser i äktenskapet är icke detta, att jag ser på *Herren Gud*, skådar min maka i ljuset av *Guds ord och vilja* och säger: denna maka har Herren Gud givit mig; av alla människor på jorden har Herren Gud avskilt denna åt mig, och vad *Gud själv givit mig*, är just därigenom det allra dyraste! Om kraften av detta medel mot frestelsen har Luther talat på följande sätt: »Den förnämsta orsaken till otrohet i äktenskapet är den, att man icke ser på Guds ord i anseende till sin maka, icke betänker, att Gud givit en densamma, utan emellertid uppspärar ögonen, när man ser en annan; så följer då snart hjärtat med ögonen, så att därtill kommer även den lusta och begärelse, som man skulle hava blott till sin maka. Dessutom är kött och blod alltid fullt av förvett, så att det snart ledsnar vid och icke tycker om vad det har, utan gapar beständigt efter något annat; då blåser djävulen under, så att man hos sin maka icke ser annat, än vad som är skröpligt, och lämnar ur sikte vad som är gott och berömligt. Därav kommer det då, att varje kvinna är vackrare och bättre i ens ögon, än ens egen; ja mången, som har en rätt skön, from kvinna, låter så förblinda sig, att han blir missnöjd med henne och

fäster sig vid ett ohyggligt, skändligt troll.»

Därför vore det den rätta konsten och det starkaste motvärdet däremot, att var och en rätt lärde sig att se på sin maka efter Guds ord (vilket är den dyraste skatt och vackraste prydnad, som man kan finna hos en man eller en kvinna) och däri speglade sig, så skulle han väl älska och akta sin maka såsom en kostlig klenod, och när han såge en annan kvinna (om hon än vore vackrare än hans egen), tänka sålunda: Om hon än vore den allra vackraste på jorden, så har jag dock hemma en mycket vackrare prydnad i min maka, vilken Gud har givit mig och med sitt ord beprytt framför alla andra, om hon ock till kroppen vore mindre skön eller annars skröplig. Ty om jag ser på alla kvinnor i världen, så finner jag ingen, om vilken jag kan säga, såsom jag om min egen med glatt sannvete kan göra: denna har Gud själv skänkt mig, och jag vet, att det hjärtligen väl behagar honom och alla änglar, om jag med kärlek och trohet håller mig till henne. Varför skulle jag då förakta denna dyrbara, gudomliga skänk och fästa mig vid en annan, där jag icke finner denna skatt och prydnad?»

O, vilken dyrbar konst vore icke detta, att sålunda skåda sin maka i glansen av det gudomliga majestätets vilja och välbehag, skåda henne såsom en skänk och gåva av den himmelske Fadern! För ett gudälskande hjärta kan intet kraftigare medel givas att uppväcka och underhålla den rätta kärleken och aktningen för sin maka. Och på denna kärlek, inbördes aktning och förtroende beror äktasällheten; bibehålles blott kärleken, då är allting ljuvt och lätt, då är där inbördes bistånd och tröst, huslig trevnad, trohet och välsignelse; ty kärleken skyler då all överträdelse och brist; förloras åter kärleken, då är genast allt ont i äktenskapet, kval, ofrid, kiv, otrevnad, helvete och förbannelse.*2

Därför måste vi hava en särskild omsorg om kärlekens bevarande. Utom de nämnda huvudmedlen, nämligen ett andligt liv, som måste beständigt näras i nådens källa, varav allt gott flyter, sedan att skåda sin maka såsom en Guds skänk och gåva, så äro ock några särskilda iakttagelser av ganska betydande vikt. Till dessa hör i synnerhet, att var och en giver akt på sina plikter emot maken, men däremot överser med bristerna hos honom. Det är omöjligt att behålla kärlek och sällhet, om icke makarna »maka åt sig», som man säger, d. ä. söka rätta sig efter varandra och så mycket som möjligt söka att vara varandra till behag.

Det är visserligen sant, att Gud ifrån begynnelsen stadfäst den ordningen, att »kvinnans vilja skall vara hennes man undergiven, och han skall vara hennes herre» (1 Mos. 3: 16, *gamla översättningen*); men så är det ock mannen lika allvarligt ålagt att med förstånd och hovsamhet bruka sitt herravälde: »I mån mån förståndigt sammanleva med det kvinnliga kärilet, såsom det svagare, och visa dem heder» -- »älsken edra hustrur och varen icke bittra emot dem» (1 Petr. 3: 7; Kol. 3: 19). Ingenting är olyckligare i äktenskapet, än att var och en ser blott på sina rättigheter och icke på sina plikter. När hustrun, av medvetet eller omedvetet förakt för mannens herravälde och Guds fastställda ordning, icke frågar efter mannens behag och tycke, utan endast efter sitt eget och anser sig äga rättighet att tala eller handla, såsom hon behagar, vilken olycklig källa till kiv, tråtor, oreda och allt ont!

Visserligen blir det ofta mycket svårt för naturen att, efter Herrens ord, »vara sin man undergiven i allt» (Ef. 5: 24), i synnerhet om mannen icke med kärlek, förnuft och mildhet använder sin makt, utan är hård och ogudaktig; men denna omständighet lösgör dock icke hustrun från undergivenhetens plikt, såsom Petrus tydligt giver tillkänna, då han säger: »Hustrurna vare sina män undergivna, på det att, även om några icke tro ordet, de genom hustrurnas umgängelse må vinnas utan ord» o. s. v. Dessa män, som »icke trodde ordet», voro egentligen hedningar. Skulle nu den kristna hustrun så vara den hedniska mannen undergiven. - vilken hustru skulle väl nu kunna hava en sådan man, att hon icke vore skyldig honom undergivenhet? Må hon allenast se till, att hennes lydnad emot mannen icke blir en olydnad emot Gud; såsom kyrkofadern Gregorius säger: »Hustrun skall så vara sin man till behag, att hon icke blir sin Skapare till misshag.» Men när detta fall undantages, så gäller alltid för övrigt, att »mannen är hustruns huvud», att hon skall vara honom undergiven »uti allt». Och i denna enda plikt kunna alla hennes plikter emot mannen innefattas; ty när hon blott är undergiven och villig att i allt göra sin man till behag, så får hon sedan av honom veta, vad han mest värderar.

Vi säga åter: detta är förkrossande för många mera självständiga naturer; men det är dock Herrens förordning, som aposteln förklarar därmed, att »kvinnan skapades för mannens skull, och icke mannen för kvinnans skull.» (1 Kor. 11: 9); såsom Gud sade: »Jag vill göra åt honom en hjälp, en sådan som honom höves (1 Mos. 2: 18). --- Men när detta är hustruns kallelse, vilka förbindelser åligga icke då

mannen, och huru ovärdig borde icke var man känna sig att i den heliga skrift kallas »hustruns huvud, såsom Kristus är församlingens huvud!» Om var och en djupare betänkte sina plikter, så skulle han snart komma till den hälsosamma sinnesstämningen att vara sträng blott emot sig själv och mildt överseende med sin medmänniska. Och huru väl skulle det icke då tillgå i mångt hus, om båda makarna blott sökte att var i sin stad tävla uti två ting: först uti att göra allt, som kunde behaga maken och föröka kärleken; och för det andra uti att fördraga allt hos maken, som kunde vara ägnat att såra och störa kärleken!

Med dessa två punkter skola vi sluta. Då det är svagt med kärleken, så gör allt, som kan tjäna till att liva och föröka densamma hos dig själv och din maka. Glöm då aldrig, att kärleken är en Guds *gåva*; därför, bed hjärtligt Gud om densamma, och till den ändan bed ock om en högre grad *av ödmjukhet*; så kan det komma därhän, att du anser dig alldeles ovärdig till en sådan maka som, den, Gud givit dig. Beflita dig sedan, att så ofta du kan, göra din maka någon glädje och däremot undvika sådant, som kan såra kärleken och förtroendet; undvik t. ex. alla bittra ord, men i synnerhet sådana, som röra makens hela värde; ty sådana ord äro det mest dödande gift för kärleken. Vi sade: sök ofta göra, din maka någon glädje. Ack, om mången man och hustru visste, vilken missräkning det är för deras jordiska sällhet, då de väl flitigt sköta yrket eller huset och fägna husdjuren, men sällan ägna sin make någon uppmärksamhet! Därför, om du vet något, som plägar behaga och glädja din make, och som icke är något ont och syndigt, gör honom ofta den glädjen och trevnaden.

Mången hustru, som nu ser sin man vantrivas i hemmet, skulle oftare njuta hans glada umgänge, om hon något mer sökte bereda honom trevnad inom huset. Därtill kan ofta blott ett glatt ansikte och vänliga ord tjäna; då däremot den bästa anrättning är bortskämd, om den blott saknar den enda kryddan: ett glatt och vänligt ansikte. Sätt dig in i makens känslor och bekymmer och sök, så mycket du kan, att lindra, trösta och hjälpa honom. Blott sådana små iakttagelser äro ofta såsom oljedroppar på den svaga elden. Och den, som intet sådant vill iakttaga, må skylla sig själv, att han har en kall, död, sorgbunden maka och ett dystert, glädjelöst hus.

Men slutligen, då nu likväl alla möjliga större och mindre hjälpmedel icke kunna någonsin tillintetgöra allt ont, alla frestelser och svårigheter, då återstår ännu *ett*, som för detta livet alltid blir det sista och nödigaste: detta heter *fördragsamhet och tålmod*. Många förstöra sin äktasällhet därigenom, att de vilja se allting vara fullkomligt väl och riktigt, eller ock anse allt förstört och olyckligt. Detta är en fördärvlig dårskap. Det är omöjligt att på denna jord få någonting fullkomligt, allra minst i äktenskapet, däri tvenne fallna och fördärvade väsen äro förenade, och där djävulen således har dubbelt rum för sina frestelser. Därför är det en stor och dyrbar visdom att *låta sig nöjas*, om det ock blott går någorlunda väl och djävulen icke alldeles kan fördärva oss. Även härom säger Luther: »Det är icke möjligt på denna jord, att det skulle avgå utan mångahanda brist, stötar och ledsamheter, som i varje hus måste förefalla; och det är icke något stånd på jorden, i vilket man icke måste lida mycket, som gör en ont, både av de närmaste, såsom hustru, barn, tjänstefolk, och utifrån av grannar och allehanda tillfälliga vidrigheter och olyckor. De som j då icke vilja fördraga något med tålmod, utan vilja hava allting fullkomligt och utsökt samt upphäva den artikeln, som heter *beständigt förlåta*, de hava till lön ett oroligt och otåligt hjärta, och hava just i detta sitt eget otåliga sinne idel skärseldar och helvetesqual, så att de ingen djävul behöva.» Det förnämsta medlet är därför, att var och en lär att med tålmod fördraga, även om det vore ett mycket förargligt fel hos maken; håll honom det till godo och förlik dig med den tanken, att du skall beständigt bära den bördan; ty vi kristna äro ju dock kallade därtill, att vi skola »bära varandras bördor», »två varandras fötter», och två, icke de rena fötterna, utan just dem, som hava något orent på sig. Aposteln säger, att »männen skola älska sina hustrur såsom sina egna kroppar»; och hustrun är given mannen just »till en hjälp», således, att hon skall bära och lindra hans bördor. Om han ingen börda, brist och skröplighet har, då har du ingen hjälp att göra honom; ty din kallelse var just att vara honom »till en hjälp».

Märk nu: vi skola älska våra makar såsom våra egna kroppar. Och med våra egna kroppar går det så till, att de ofta lida av brister och sjukdomar, bölder, utslag och värk; men då äro vi ganska fördragsamma och hulda om dem, så att vi blott desto mer sköta den sjuka delen, med tvagning, smörjning, ombindning och bärning; skulle du ock icke göra på samma sätt med din make, som även är din kropp och dig av Gud given, att du skall så älska och tjäna honom, som din egen kropp? Därför är vår rätta huvudartikel intet annat än idel *syndaförlåtelse* - förlåtelse för oss själva av Gud, och förlåtelse inbördes mot varandra. Detta är den enda vägen till frid och salighet för detta och det

tillkommande livet. Ja, »detta är summan av allt», säger åter Luther, »att såsom Kristus utan återvändo hos oss bär och förlåter alla brister, så skola ock vi inbördes bära och förlåta i alla stånd och saker. Och den som icke vill veta av detta, honom beskäre Gud, att han aldrig må hava någon ro på denna jord, utan av ett *enkelt* ont (medmänniskans brister) göra sig ett *dubbelt*, ja ett *tiodubbelt*.» Detta är således en punkt, som icke låter förakta sig; du skall nödvändigt göra härefter och öva det beständiga förlåtandet, eller ock, gå, hav lycka och frid, om du kan! Nej, du skall då ingen ro hava på jorden. Gud, allsmäktig och trofast, vare alla människor nådelig! Amen.

*1

Helst den frågan bör, såsom Luther anmärker, hänskjutas till överheten, som ännu, liksom Moses, har att avgöra, när, för människors ondska, det måste tillåtas, som eljest i sig självt icke är gott, liksom även kriget, i sig självt ett ont, stundom blir en nödvändighet. »Och vore det väl ännu rådligt», tillägger Luther, »för några ohjälpligt onda och oroliga huvudens skull, vilka icke alls duga för det äktenskapliga livet, att överheten låte dem skiljas.» Men annars är det avgjort, att de, som vilja vara kristna, icke skola skiljas, utan lida, fördraga o. s. v.; ty en större frihet i detta fall vore grundförstörande.

*2

O, att alla de, som ämna inga i äktenskapet, besinnade detta, att dess sällhet beror av *kärleken*, så skulle de icke handla med den frågan så affärsmässigt och se på många yttre ting, rikedom, stånd, yttre skönhet m. fl. försvinnande saker, utan i stället se på den rätta kärleken och dess varaktigare grunder! Om dess andliga grund hava vi nu talat; men här några ord om den rätta *äktakärleken*. Denna måste nödvändigt hava sin grund i människans *inre väsende*, för att äga bestånd. Den rätta äktakärleken består uti något, som vi ville kalla *ett inre äktenskapstycke*, det är ett visst något, som ofrivilligt drager den ena människan till den andra och ingiver, ofta vid första sammanträffandet, ett synnerligt *förtroende*, som snart övergår till en inbördes förtrolighet, för vilken tydligen ligger en av Skaparens hand nedlagd grund uti bägges hjärtan. Det blir en så bestämd kärlek till själva personen, med vars hela väsende, åtminstone dess inre, dess förstånd, hjärta och tänkesätt, man innerligt sammansmälter, att man icke känner så för någon annan människa. Även härom har Luther talat och säger: »Den sanna äktakärleken är en brinnande eld och söker intet annat än själva personen, sägande: jag vill icke hava *dill*, utan *dig*; jag frågar varken efter silver eller guld, utan jag vill hava dig själv, dig hel och hållen eller ock alldeles intet.» Sådan kärlek menar ock Herren, då han kallar en äkta hustru »dina ögons fågnad» (Hes. 24: 16).

Denna sanna äktakärlek, såsom ett blott naturens verk, kan ock, såsom dr. Spener anmärker, äga rum mellan makar, som blott äro naturmänniskor, men tala vi om levande kristna, då förstå vi icke annat, än att till den nämnda sammansmältningen till det inre, i sinne och tänkesätt, måste ock höra den likheten, att *samme Ande* bor i dem; ty »huru förlikar sig Kristus med Belial? Eller hur kan Guds tempel stå tillsamman med avgudar?» (2 Kor. 6). Vi förstå därför icke, huru det tillgår, att man med olika ande i hjärtat kan erfaras den inre sammansmältning, som är ett så väsentligt villkor för ett sant kristligt äktenskap. Dock härom hava vi talat mera i 9:de årg. vid förkl. av »Hustavlan», 1:sta noten. - Men i denna fråga sker mycket, som vi icke kunna mitt förstå. Och det se vi likväl med ögonen, att även då icke allt rätteligen tillgår, Gud ändå icke tager all sin nåd från sina barn, utan kan efter väldiga stormar leda även det onda till en god utgång. För dem, som älska Gud och ropa till honom i sin nöd, måste allt, samverka till det bästa. Även i Babel var Gud med sitt folk och gjorde dem gott; ty »han vredgas icke evinnerligen». Även då de. emot hans vilja. begärde och fingo konungar, tog han icke sin hand ifrån dem. Se också Ps. 107: 10-20. Men vaken och bedjen, att I icke kommen i frestelse.

Men kärleken måste ock vara *ömsesidig*. Det ligger i sakens natur och är det sista avgörande tecknet på den kärlek, som var av Gud ingiven, d. ä. om du ock har en än så riktig kärlek till en person *i ditt* hjärta, men den älskade icke har en motsvarande till dig, så har du däri beviset, att din kärlek icke var av någon högre betydelse, utan endast någon prövning för ditt hjärta. Sådana händelser äro ju oräkneliga.

- C-O Rosenius

© www.pietisten

Texterna får användas fritt, helt eller delvis, digitalt eller analogt, kopierat eller tryckt om ditt syfte är att främja Kristi rikets tillväxt.

Texterna får dock inte användas i någon form av försäljning utan tillstånd från [pietisten.com](http://www.pietisten.com).